

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: 273/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

368/2009. (XI. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) a panaszos¹ nevében megbízott jogi képviselője által 2009. május 8-án előterjesztett **panaszára indult eljárásban** a 2009. november 11-én tartott zárt ülésen **született állásfoglalását**

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos jogi képviselője panaszát 2009. március 5-én terjesztette elő Budapest Rendőrfőkapitányának címezve, majd mivel az ügyben érdemi választ nem kapott, 2009. május 5-én az országos rendőrfőkapitányhoz, illetve a Testülethez fordult. A panaszos beadványát a Testület május 8-án érkezett.

A panaszos jelzése alapján a Testület tájékoztatást kért a folyamatban lévő rendőrségi panaszeljárásról a BRFK érintett szervezeti egységén keresztül, és a rendelkezésére bocsátott iratok és információk alapján úgy döntött, hogy a panaszeljárást a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (3) bekezdése alapján – mivel a panaszos ilyen irányú igényét a Testületnek jelezte, és mivel a közigazgatási hatósági eljárás jogerős határozattal való befejezésére nem került sor – átveszi. Ezt június 18-án kelt levelében jelezte Budapest rendőrfőkapitányának.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

I.

1) A jogi képviselő 2009. március 5-én az Rtv. 93/B. §-a szerinti panaszt terjesztett elő Budapest rendőrfőkapitányához, és kérte a panaszossal szemben 2009. február 14-én, a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályának munkatársai által foganatosított rendőri intézkedések kivizsgálását.

Ügyfele sérelmei elmondása szerint abból fakadnak, hogy a fenti időpontban végrehajtott elfogásáról és őrizetbe vételéről videofelvétel készült, amelyet még aznap este bemutatott az RTL Klub csatorna.

A jogi képviselő kifejtette: nem tudja, hogy erre úgy került sor, hogy a televízió munkatársait előzetesen értesítették az intézkedésről, vagy a rendőrség által készített felvételek kerültek átadásra, azonban véleménye szerint mindenképpen jogsértés történt. Az első eset kapcsán a büntetőeljárás nyomozási szakaszában a sajtónak adandó tájékoztatásról szóló 26/2003. (VI. 26.) BM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: BM-IM együttes rendelet) 4. §-ának (2) bekezdésében foglalt megsértésére, míg a második lehetőség kapcsán az Rtv. 42/A. §-ában foglalt rendelkezés figyelmen kívül hagyására hivatkozott.

A fentiek alapján kérte a rendőrség eljárását és az ügyben határozat hozatalát az Rtv. 93/B. §-ára hivatkozva.

Közlése szerint panaszát másolatban az adatvédelmi biztoshoz is megküldte arra tekintettel, hogy a panaszolt cselekmények a rendőrségről szóló jogszabályban foglaltakon túl személyes adatok közlésével kapcsolatos jogokat is érintettek.

2) A jogi képviselő 2009. május 5-én az országos rendőr-főkapitányhoz fordult. Beadványában az alábbiakat adta elő.

Tájékoztatta a főkapitányt arról, hogy 2009. március 5-én panasszal fordult Budapest rendőrfőkapitányához, amelyben sérelmeit részletesen megindokolta, és kérte az eset kivizsgálását, azzal kapcsolatosan azonban levele postára adásáig semmilyen intézkedés nem történt, pedig a panaszt a panaszos március 23-án tartott, gyanúsított kihallgatásán is előterjesztette az eljáró nyomozóhatóságnál.

Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság 1/1999. számú közigazgatási jogegységi határozatára, amely szerint: „a rendőri intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazása elleni – a büntető-, államigazgatási vagy szabálysértési eljárás körén kívül érvényesített, vagy egyéb jogszabályi felhatalmazás alapján benyújtott – panasz folytán indult eljárás során a rendészeti feladatot ellátó rendőri szerv és az intézkedést sérelmező személy között közigazgatási jogviszony jön létre”.

Említette továbbá a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 20. §-át, amely alapján jelen levelében az országos rendőrfőkapitányhoz, mint a BRFK felett felügyeletet gyakorló

szervhez fordult a „közigazgatási jogkörben eljáró szerv hallgatása által okozott sérelem orvoslása érdekében”, és a Ket. 115. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján kérte a panasszal kapcsolatos határozat meghozatalát.

Tájékoztatta az ORFK-t, hogy levelét „másolatban” az adatvédelmi biztosnak és a Testületnek is megküldi.

3) A panaszos 2009. május 5-én fordult a Testülethez. Beadványában – amelyhez csatolta a BRFK-nak írott márciusi és az országos főkapitánynak írott május 5-i levelet – előadta, hogy az általa képviselt panaszos ügyében Budapest rendőrfőkapitányának hallgatását azért tartja különösen aggályosnak, mert az egy, álláspontja szerint gyakran tapasztalt jelenséggel kapcsolatos, nevezetesen azzal, hogy rendőri intézkedésekkel, nyomozati cselekményekkel összefüggő információk, felvételek ellenőrizhetetlen módon kerülnek nyilvánosságra.

A Testületet minderről azért tartotta szükségesnek tájékoztatni, mert a budapesti rendőrfőkapitány késedelme aggályokat támasztott benne azzal kapcsolatban, hogy panasza kivizsgálására sor került-e. A fentiek alapján kérte a Testület vizsgálatát.

4) A jogi képviselő május 5-én kelt, és az országos rendőrfőkapitánynak címzett beadványát a Testület utóbb az ORFK Ellenőrzési Szolgálatán keresztül is megkapta. A levelet az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) 2009. május 15-én továbbította, mivel a panaszos kérelmét akként értelmezte, hogy abban nem a rendőri szervek eljárását, hanem a Testület vizsgálatát kérte.

Az ORFK 2009. május 14-én kelt levelében arról tájékoztatta a panaszost, hogy beadványát továbbították a Testületnek, így az Rtv. 92. és 93. §-ai alapján folyik a panasz eljárás.

5) A panaszos 2009. június 4-ei keltezéssel újabb levélben fordult a Testülethez, amellyel együtt megküldte a BRFK-tól kapott, 2009. május 11-én kelt válaszlevelet.

A válaszlevélben a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztályának vezetője arról tájékoztatta a jogi képviselőt, hogy a panaszos elfogását a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztály Vagyonvédelmi Osztály Zseblópi Alosztály állományába tartozó rendőrök hajtották végre „bűncselekmény elkövetése során”. A nyílt utcán végrehajtott intézkedést az RTL Klub helyszínen tartózkodó stábja rögzítette, és azt az esti adásban leadták.

A rendőri tájékoztatás szerint nem rendőrök hívták a helyszínre a tévéstábot, de miután észlelték jelenlétüket, felhívták a figyelmet arra, hogy a rendőri intézkedést nem akadályozhatják, továbbá az intézkedés alá vontak és az intézkedő rendőrök arcát nem filmezhetik. Egyebekben nem korlátozták a tévéstáb tevékenységét, mivel „az intézkedésre közterületen került sor”.

A jogi képviselő álláspontja szerint a BRFK levele „formai szempontból” azért aggályos, mert a panaszát nem bírálta el érdemben, ezért megfosztja őt jogorvoslati

jogától. „Tartalmi szempontból” pedig azt kifogásolta, hogy mivel egy rendőri intézkedésről vagy büntetőeljárás cselekményéről törvényesen csak a rendőrségnek lehet tudomása, arról a sajtó csak a rendőrség útján kaphatott értesítést, ennek ellenére semmilyen rendőrségi belső vizsgálat nem indult az ügyben.

Utal a Rendőrség szolgálati titokköri jegyzékéről szóló 2/2004. (I. 13.) ORFK utasításra, amely alapján a nyomozási cselekményekre vonatkozó adatok a nyomozás érdekeire figyelemmel szolgálati titokká nyilváníthatóak. Amennyiben erre a konkrét ügyben, az érintett adatok kapcsán nem került sor, az adatok „kiszivárogtatása” álláspontja szerint mindenképpen fegyelmi vétséget valósít meg.

II.

1) A Testület a panaszos 2009. május 6-án előterjesztett beadványára hivatkozva tájékoztatást kért a BRFK Panaszirodájától, továbbá a Gazdaságvédelmi Főosztály beosztottjaitól arról, hogy az érintett panasz eljárás milyen stádiumban van. A Testület felvilágosítás-kérésre csak jelentős – közel egy hónapos – késedelemmel, június 19-én kapott egyértelmű választ, amelyből kiderült, hogy a rendőrség nem indított az ügyben Ket. szerinti panasz eljárást. Ezen információ megérkezése után a Testület úgy döntött, hogy az Rtv. 93. § (3) bekezdése alapján – a III. pontban részletezettek alapján – lehetősége van az ügy átvételére.

2) A Testület ezért 2009. június 19-én levélben fordult Budapest rendőrfőkapitányához, amelyben jelezte, hogy az ügy kivizsgálását – figyelemmel a panaszos erre irányuló szándékára is – el kívánja végezni, továbbá a tényállás tisztázása érdekében elküldte a beadvánnyal kapcsolatos kérdéseit. A BRFK Hivatalvezetője által írt válaszlevél az alábbiakat rögzíti.

A panaszos és társai 2009. február 14-én fogatosított elfogását több órás „figyelés” előzte meg, amelynek során az intézkedő rendőrök észlelték, hogy az RTL Klub stábja a helyszínen tartózkodik, és azt is, hogy felvételt készítenek a rendőrök által is megfigyelt személyekről. A rendőrök beszéltek a forgatócsoporttal, aminek során az derült ki számukra, hogy az ellenőrök által megkárosított egyik személy értesítette a stábot. Így kerülhetett sor az elfogást megelőző, majd az elfogást magát rögzítő felvételek készítésére. A tévéstáb tagjainak figyelmét a rendőrök felhívták arra, hogy a rendőri intézkedéseket nem akadályozhatják, és hogy az intézkedés alá vontak és a rendőrök arcát ne filmezzék. A helyszínen eljáró rendőrök a történeteket jelentették közvetlen felettesüknek, aki az információt továbbította a Gazdaságvédelmi Főosztály vezetőjének.

A levél hivatkozik továbbá a BRFK Gazdaságvédelmi Főosztálya vezetőjének – fent említett – levelére, miszerint a rendőrség arról tájékoztatta a panaszos jogi képviselőjét, hogy a sérelmes felvételeket nem a rendőrség készítette, és a stábot sem a rendőrség hívta a helyszínre.

A fentiek alapján a BRFK Hivatalvezetőjének levele megállapítja, hogy a kérdéses felvételeket nem a rendőrség készítette, így azokat nem is adhatta át a TV társaság stábjának.

Hozzáfűzi, hogy a rendőrségnek nincs konkrét információja arról, hogy a tévések honnan szereztek tudomást a készülő rendőri intézkedésről, azonban megállapítható, hogy a tévések figyelemmel kísérték és kamerával rögzítették az elfogást megelőzően a rendőrök és az általuk figyelt személyek mozgását.

3) A Testület úgy vélte, hogy a BRFK válaszlevelében foglaltakon túl további információra van szüksége ahhoz, hogy az ügyben megalapozott döntést hozhasson, ezért újabb megkeresésben fordult a BRFK-hoz, és kérte a panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentéseinek megküldését, továbbá az intézkedésekkel kapcsolatosan megfogalmazott egyéb kérdések megválaszolását.

4) Válaszához a rendőrség mellékelte a Gazdaságvédelmi Főosztály Vagyonvédelmi Osztály Zseblopási Alosztály rendőreinek 2009. február 14-én készített jelentéseit, amelyeket a panaszos és a vele egy időben előállított társai esetében azonos tényállással készítettek el.

A kapcsolódó jelentés szerint 2009. február 14-én 14 óra 40 perckor a panaszossal szemben az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése érdekében igazoltatást, 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérést követő elfogást hajtottak végre. Ennek során az Rtv. 48. §-ának c) pontja értelmében, tehát szökés megakadályozására bilincs kényszerítő eszközt alkalmaztak 14 óra 50 perctől 16 óráig a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. §-ának (4) bekezdés b) pontja alapján, a kezek előre-, illetve hátrabilincselésével.

A jelentés szerint a panaszos elfogását megelőző, illetve azt követő események az alábbiak szerint zajlottak.

Az érintett napon 13 óra 20 perc körüli időben kezdték el a panaszos és egy társa – akit hasonló körülmények között már néhány nappal korábban, február 1-jén is megfigyeltek, majd intézkedés alá vontak az alosztály munkatársai – megfigyelését. A két személy előbb Budapest V. kerületében, a Kálvin téren, a 47-49-es villamos megállójában tartózkodott, ott jegyellenőrként végezték munkájukat. Valamivel később, 13 óra 40 perc körül a két megfigyelt személy Budapest IX. ker., Szent Gellért térről a 47-49-es villamossal Budapest V. ker., Fővám térig utazott, miközben a rendőrök továbbra is figyelemmel kísérték őket. A panaszos és társa ezt követően az említett villamosvonalon közlekedtek a Szent Gellért tér és a Kálvin tér közötti szakaszon, majd 14 óra 10 perc körül további két ellenőrrel találkoztak a Szent Gellért téri megállóban. A továbbiakban a négy ellenőr az említett villamosvonalon együtt végzett ellenőrzést.

A megfigyelést követően – feltehetően 14 óra 50 perc körüli időben – a rendőrök a fenti négy személyt intézkedés alá vonták, mivel magatartásukból, illetve a megfigyelés során meghallgatott személyek nyilatkozatai alapján arra következtettek, hogy jegyellenőri feladataikat jogellenes módon végzik, bűncselekmény elkövetésével gyanúsíthatók, mivel az átvett pénzeszegekről elismervényt nem állítottak ki.

A jelentés szerint a rendőrök észlelték, hogy az elfogás helyszínén megjelent az RTL Klub televízió forgatócsoportja, akik a történeteket kamerával rögzítették. A rendőrök feltételezése szerint erre „állampolgári bejelentés” nyomán kerülhetett sor. A történetekről jelentést tettek felettesüknek, aki utasítást adott a panaszos és társai előállítására, amely utasításnak az eljáró rendőrök eleget tettek.

A jelentés megállapítása szerint a rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése nem keletkezett, és az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint hozzátartozó vagy képviselője értesítését az előállítás során nem kérte.

Az intézkedések végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készített parancsnoki vélemény és kivizsgálás a panaszos igazoltatását és elfogását jogszerűnek és szakszerűnek, a bilincs alkalmazását ugyancsak jogszerűnek és szakszerűnek minősítette, továbbá megállapította, hogy a rendőri fellépés tiszteletben tartotta az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményét.

5) A panaszossal szemben eljáró rendőrök 2009. április 8-án készített kiegészítő jelentésükben a forgatócsoport észlelésével kapcsolatosan a következőket rögzítették. Intézkedéseik megkezdésekor lettek arra figyelmesek, hogy az RTL Klub stábja a helyszínen tartózkodik, és rögzíti a történéseket. Ekkor felszólították a forgatócsoport tagjait, hogy a rendőrök munkáját ne akadályozzák, az intézkedés „közvetlen környezetét” hagyják el, továbbá felhívták figyelmüket, hogy sem az intézkedés alá vont személyek, sem az intézkedő rendőrök arcát nem filmezhetik.

Hozzáfűzik továbbá, hogy a stáb tagjainak elmondásából arra következtettek, hogy a tévécsatornát egy megkárosított állampolgár értesítette.

Végül megjegyzi, hogy az eseményekről a rendőrség nem készített felvételeket.

6) Az eljáró rendőrök felettese, (...) r. őrnagy 2009. április 2-án készített jelentésében előadja, hogy 2009. február 14-én 14 óra körül a panaszossal szemben eljáró egyik rendőr telefonon jelezte: szolgálatuk teljesítése közben a 47-49-es villamos vonalán ellenőrök négy fős csoportjára lettek figyelmesek, akik közül egy személlyel szemben két héttel korábban már felléptek vesztegetés gyanúja miatt. A rendőr tájékoztatta továbbá felettesét, hogy az említett személyek a villamosvonalon oda-vissza utazgatnak, miközben vesztegetést próbálnak elkövetni.

Jelezte továbbá a rendőr, hogy a Fővám térnél egy forgatócsoportot vett észre, és tájékoztatást kért, hogy amennyiben elfogásra kerül sor, hogyan járjanak el.

A felettes válaszában utasította a rendőröket a törvényeknek megfelelő eljárásra, továbbá haladéktalan értesítést kért abban az esetben, ha a tévéstáb arról felvételeket készítene.

A négy személy elfogását követően az eljáró rendőrök jelentést tettek arról, hogy az RTL Klub stábja rögzíti az eseményeket. Az őrnagy erről tájékoztatta Berzsényi Mihály alezredest.

7) A r. őrnagy 2009. április 8-án készített jelentésében előadta, hogy a panaszos és társai elfogását végrehajtó rendőrök jelentették, hogy intézkedésük megkezdésekor az RTL Klub forgatócsoportja már a helyszínen tartózkodott, és a megállóról felvételeket készítettek, továbbá néhány utast meg is szólítottak. Tájékoztatása szerint a rendőrök, amint észlelték, hogy a stáb felvételeket készít, felszólították annak tagjait, hogy munkájukat ne zavarják, annak közvetlen környezetét hagyják el, továbbá felhívták a figyelmüket arra, hogy sem az intézkedés alá vont személyek, sem a rendőrök arcát nem filmezhetik. Az őrnagy szerint az eseményekről beosztottjai haladéktalanul jelentést tettek.

Megjegyzi továbbá, hogy a forgatócsoport elmondásából az volt feltételezhető, hogy a tévécsatornát egy megkárosított állampolgár értesítette, továbbá, hogy az eseményekről a rendőrök nem készítettek felvételt.

8) A Testület vizsgálata során megtekintette a kérdéses – a helyszínen készített és az aznap esti hírműsorban bemutatott – felvételt, amelyen valamennyi érintett arca homályos folttal kitakarva vagy takarásban látható (tehát nem felismerhető), azonban mind az elfogást végrehajtó civil ruhás rendőrök, mind a panaszos és társai láthatóak – úgy a megfigyelés szakaszában, mint az elfogás során.

A felvétel részletesen és közlelőrl bemutatja a ruházat átvizsgálása során talált tárgyakat – például nemzetőr-igazolványt (személyi adatok nélkül), jegyeket stb. –, a kommentár ismerteti az ellenőrök által előadott kifogásokat (csak pénzváltást végzett az ellenőr; születendő unokájának „gyűjtött pénzt”; összesen tíz euróról volt csupán szó stb.), továbbá azt, hogy a jogellenesen eltulajdonított pénzből összesen 180. 000 Ft került meg. Bemutat két külföldi sértettet is, akiket a gyanúsítottak közvetlenül elfogásukat megelőzően károsítottak meg.

A kommentár ismerteti a rendőri eljárást, miszerint a három férfi és egy nő ellenőrt órákon át figyelték a rendőrök: felszálltak a villamosra, illetve kocsival követték nyomon tevékenységüket, hogy elegendő bizonyítékot gyűjtsenek. A felvételeken eközben távolról látható a villamosra felszálló csoport, majd ahogy az ellenőröket civil ruhás személyek kísérik. Közeli felvételek láthatóak továbbá a ruházatátvizsgálásról, valamint az intézkedés alá vont személyek bilincseléséről, majd a panaszos hátrabilincseléséről.

III.

A Testület az ügy átvételével kapcsolatos döntés meghozatalakor az alábbi szempontokra volt tekintettel.

1) A jogi képviselő a BRFK-nak megküldött márciusi panaszában egyértelműen megjelölte, hogy az Rtv. 93/B. §-a szerinti panasszal kíván élni, ezért aggálytalanul megállapítható volt, hogy a közigazgatás hallgatásának esete áll fenn, ami azt jelenti, hogy mindaddig, amíg nem születik jogerős határozat a közigazgatási eljárásban, az folyamatban lévőnek minősül annak ellenére, hogy a rendőrség formálisan nem indította meg. Ennek alapján a Testület úgy döntött, hogy fennáll az Rtv. 93. § (3) bekezdése szerinti átvétel lehetősége, különösen mivel az addigi fejleményekből úgy tűnt, hogy a panaszos nem számíthat hatékony vizsgálatra a panasszal elsődlegesen címzett rendőri szerv részéről.

2) Másodsorban a Testület azt vizsgálta, hogy van-e hatásköre a sérelem vizsgálatára.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint akinek a „törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása [...] alapvető jogát sértette [...], kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.”

A jogi képviselő azon feltételezésének vizsgálata esetén, miszerint a sérelmezett felvételeket a rendőrség készítette, és azokat eljuttatta az RTL klubnak, a panasz jogi alapja az Rtv. 42. §-a. E szakasz (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet”. A (6) bekezdés szerint az így készített felvétel, illetőleg az abban szereplő személyes adat csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel. Amennyiben tehát a rendőrség készítette a felvételt, a Testület hatásköre a panasz vizsgálatára egyértelműen megállapítható, mivel az Rtv. V. fejezetében szabályozott intézkedésről van szó.

Bonyolultabb a kérdés, amennyiben azt feltételezzük, hogy a felvételeket a rendőrség értesítése nyomán kiérkező televíziós stáb készítette. Erre az esetre a Testület hatáskörét az alábbiak szerint állapította meg.

Az Rtv. fent idézett 92. §-a szerint a Testület hatáskörébe tartozik az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében szabályozott a rendőri intézkedések, kötelezettségszegések, mulasztások kapcsán felmerülő sérelmek kivizsgálása. Abban az esetben ugyanakkor,

ha az említett fejezetekben nincs olyan konkrét rendelkezés, amely a sérelmezett rendőri magatartás szabályozását rendezi, a Testületnek lehetősége van arra, hogy az Rtv. IV. fejezetére alapítva hatáskörét kiterjesztően értelmezze, és, a rendőrség működésének általános elveit és szabályait rögzítő rendelkezések kapcsán vizsgálódása körébe vonjon minden olyan rendőri tevékenységet, amelyet az V. és a VI. fejezetek ugyan nem nevesítenek, de amelyek vonatkozásában a IV. fejezetben foglalt követelményeknek érvényesülniük kell.

Erre az Rtv. IV. fejezetében szereplő 11. § (1) bekezdése nyújt lehetőséget, amely szerint a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni. A 11. § (1) bekezdése olyan általános jellegű rendőri kötelezettséget rögzít, amelynek megsértése esetén helye van a Testület eljárásának akkor is, ha a jogsértés nem az Rtv. V. és VI. fejezetében foglalt rendelkezések alkalmazásával függ össze. Az Rtv. 11. §-án keresztül vizsgálhatóvá válik tehát a rendőrség részéről eljáró személyek olyan tevékenysége is, amely az Rtv.-től eltérő egyéb jogszabályok által rendezett eljárási szabályok alapján zajlik. A Testület hatáskörének ilyen értelmezése azonban nem biztosít korlátlan lehetőséget a Testület beavatkozására, mert erre csupán olyan esetekben van módja, amikor a panaszolt rendőri intézkedéssel vagy mulasztással szemben speciális jogorvoslatot az egyéb jogszabályok nem biztosítanak.

Jelen esetben, mivel a panaszos közvetlenül az Rtv. IV-V-VI. fejezeteiben foglalt rendelkezésekbe ütköző magatartásra, intézkedésre, ezek elmulasztására nem hivatkozott, azt kellett vizsgálni, hogy áll-e a panaszos rendelkezésére olyan speciális jogorvoslati lehetőség, amely az általa sérelmezett mulasztás orvoslására alkalmas.

A Testület az ügyben figyelembe vehető és a VI. pontban részletezett jogszabályok áttekintése nyomán arra a következtetésre jutott, hogy azok egyike sem tartalmaz olyan jogorvoslatot, amely hatékonyan lenne alkalmazható arra az esetre, ha beigazolódik a panaszos azon állítása, hogy a tévéstáb a rendőrségtől kapott információ alapján érkezett a helyszínre.

A Testület hatáskörének megállapításakor jelentőséget tulajdonított továbbá annak, hogy a sérelmezett rendőri magatartás egy olyan intézkedéssel szoros összefüggésben merült fel, amelynek vizsgálatára a Testület hatásköre egyértelműen kiterjed, hiszen a forgatócsoport feltételezett értesítésére az Rtv. 33. §-a szerint végrehajtott elfogás és előállítás intézkedések alkalmával került sor. Noha a panaszolt magatartás nem tekinthető egyértelműen a hivatkozott szakasz szerinti rendőri fellépésnek, a közvetlen kapcsolat vitathatatlan. Figyelemmel erre, továbbá az egyéb jogszabályi rendelkezések szerinti jogorvoslat hiányára, a panaszolt esetben a Testület eljárása különösen indokolt.

A Testület ezért a második felvetés kapcsán is megállapította hatáskörét azon az alapon, hogy amennyiben valóban rendőri értesítés nyomán jutott a televíziós stáb tudomására a tervezett intézkedés, úgy ez az Rtv. 11. §-ban foglalt, törvényes eljárási kötelezettség olyan sérelmét jelenti, amelyre nincs specifikus jogorvoslat.

IV.

A Testület eljárása keretében nem vizsgálta a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedéseket – így az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése alapján elvégzett igazoltatást, a 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján végrehajtott elfogást és előállítást –, továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazását – nevezetesen az Rtv. 48. §-ának c) pontja értelmében vett bilincs használatát –, mivel a panaszos beadványban foglalt kérése a rendőri fellépés ezen részére nem terjedt ki. A testületi eljárás csupán annak felderítésére szorítkozott, hogy hogyan készültek a sérelmezett felvételek, azok rögzítésében közreműködtek-e valamilyen formában rendőrök, és ezzel hozzájárultak-e a panaszos emberi méltósághoz és személyes adatok védelméhez való jogának sérelméhez.

A Testület a jogi képviselő felvetéseiből indult ki, amelyek szerint egyrészt elképzelhető, hogy a televízió munkatársai előzetesen értesültek az érintett intézkedésekről, másrészt az is megtörténhetett, hogy a rendőrség által készített felvételeket adták át a hírsatorna munkatársainak. Az első eset kapcsán a jogi képviselő álláspontja szerint a BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (2) bekezdésében foglaltak megsértésére, míg a második lehetőség kapcsán az Rtv. 42/A. §-ában foglalt rendelkezés figyelmen kívül hagyására kerülhetett sor.

Vizsgálatai eredményeként a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a felvételek készítése érintette a panaszos emberi méltósághoz és személyes adatok védelméhez fűződő jogát az alábbiak szerint.

V.

A Testület elsőként a panaszos azon felvetését vizsgálta, amely szerint fennállt az a lehetőség, hogy a sérelmezett felvételeket a rendőrség készítette.

Amint arra fent utaltunk, ebben az esetben az Rtv. 42. §-ában foglalt – és fent ismertetett – rendelkezések betartását indokolt figyelembe venni, továbbá a 42/A. § (2) bekezdését, amelynek értelmében „a felvétel kezelése során [a rendőrség] köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magánitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvja”.

A hivatkozott rendelkezés alapján kétség kívül megállapítható, hogy a rendőrségnek lett volna törvényi felhatalmazása arra, hogy a panaszos és társai elfogásáról felvételeket készítsen, amennyiben azt szükségesnek tartja. Az intézkedés jogalapján túl ugyanakkor az Rtv. 42. §-a azt is körültekintően szabályozza, hogy az (1) bekezdés felhatalmazása alapján készített felvételek milyen esetekben és milyen célra használhatók fel.

A konkrét esetre vetítve a szabályozást: a rendőrség számára adott volt a lehetőség, hogy a sérelmezett intézkedésekről képfelvételt, hangfelvételt, vagy akár kép- és

hangfelvételt készítsen, azonban arra, hogy a panaszosok elfogását rögzítő rendőrségi felvételt az intézkedés napján egy televíziós csatorna hírműsorának átadja, csak a 42. § (6) bekezdésében foglalt szabály megsértésével kerülhetett volna sor, amely a 42/A. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettség figyelmen kívül hagyását is maga után vont volna.

A Testület rendelkezésére bocsátott iratok tanúsága szerint azonban nem ez történt. Egyetlen rendőrségi dokumentum sem tesz említést arról, hogy a sérelmezett intézkedésről az eljáró rendőri egység valamely tagja felvételeket készített volna, a Testület erre vonatkozó kérdésére adott válaszok pedig egyértelműen tagadják azt.

A kérdéses felvétel rögzítésének módja, a képsorok jellege ugyancsak valószínűtlené teszi, hogy azt az Rtv. felhatalmazása alapján az eljáró rendőrök készítették volna (a nagy távolságból készített felvételek az eljárásban értékelhető információt nem hordoznak, míg a közeli képeken többször csupán a rendőrök és az eljárás alá vont személyek kezei láthatók).

A Testület eljárása során nem merült fel olyan körülmény, amely a rendőrség fenti állításának ellentmondott volna, vagy valóságtartalmát megkérdőjelezné, ezért a Testület nem állapította meg az Rtv. 42. § (6) bekezdésében, továbbá a 42/A. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettségek megsértését, illetve erre alapítva a panaszos valamely alapjogának sérelmét.

VI.

Ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok körütekintő mérlegelése alapján a Testület megállapíthatónak találta, hogy a felvételek készítésére a rendőrségtől származó információ alapján került sor.

1) A rendőrség egyértelműen tagadta azt, hogy ők a rendőri fellépésről az RTL Klub csatornáját tájékoztatták volna, ugyanakkor a sérelmezett felvételen olyan képkockák is láthatók, amelyeket egyértelműen az elfogást megelőző megfigyelés időszakában rögzítettek, amikor a későbbi gyanúsítottak személye csupán szűk körben – a rendőrök és a már kikérdezett károsultak előtt – lehetett ismert.

Az alábbiak alapján ugyanakkor teljesen életszerűtlen az a rendőrségi magyarázat, amely szerint a forgatócsoportot egy megkárosított személy értesíthette. Nem valószínű, hogy egy átlagos járókelő által közölt olyan tartalmú információ alapján, mely szerint tőle ellenőrök átvételi elismervény nélkül fogadtak el pénzt, bármely tévécsatorna híradós forgatócsoportot küldött volna ki a bejelentésben megjelölt villamosvonalra, különösen azért, mert egy ilyen információ beérkezése nyomán semmilyen garancia nincs arra, hogy az adott ellenőrcsoport a stáb kikerzésekor még mindig ugyanazon a vonalon fog dolgozni, illetve további büntetendő cselekményeket fog elkövetni.

Csak a stáb szempontjából rendkívül szerencsés esetben volna lehetséges, hogy a megkárosított személy hívása nyomán rendkívül gyorsan kiérkező forgatócsoport megkapja a bejelentőtől az érintett ellenőrök beazonosításához szükséges információkat, őket az adott villamosvonalon elindulva, vagy annak egy állomásánál várakozva véletlenül megtalálja, és olyan módon tudja lefilmezni, amely igazolja a korrupciót. A távoli, autóból történő megfigyelés (amelyről a tévéfelvételek tanúskodnak) ugyanis az azt követő elfogás rögzítése nélkül nem bír hírértékkel, mert olyan távolságból, amilyenből a rendőri intézkedést megelőzően filmezték a későbbi előállítottakat, a felvételek nem igazolják semmiféle jogellenes cselekmény elkövetését.

Az eseménysor tehát csak akkor lehetett érdekes a televízió számára, és csak akkor „érhette meg” a stáb által ráfordított időt és energiát, ha előre tudni vagy nagy valószínűséggel sejteni lehetett, hogy rendőri intézkedés fogja követni.

Ilyen információ ugyanakkor a megkárosított személyektől nyilvánvalóan nem származhatott, hiszen nem valószínű, hogy a rendőrök tájékoztatták volna a helyszínen kihallgatott személyeket a további intézkedések részleteiről (egy ilyen tájékoztatással a rendőrök a megfigyelés és a nyomozás eredményességét súlyosan veszélyeztethették volna).

Erősen kétségessé teszi a rendőrségen kívüli forrásból származó információ lehetőségét, hogy – a jelentések szerint is – a panaszos és társai szinte állandó mozgásban voltak az egyes állomások között, az iratok tanúsága szerint olykor a rendőrök is szem előtt veszítették őket („ezt követően a 47-49-es villamossal a Szt. Gellért tér és a Kálvin tér között közlekedtek [...], azonban tevékenységüket a dekonspiráció miatt nem tudtuk folyamatosan figyelemmel kísérni”). Ennek ellenére a tévés stáb, amely a rendőri jelentések szerint először a Fővám téren bukkant fel, időben ott tudott lenni a Gellért téren is, hogy a rendőri megfigyelés időszakát is lefedően felvételt tudjon készíteni az intézkedésről egészen az igazoltatásig és előállításig. Kicsi a valószínűsége annak, hogy ez rendőrségi segédlet nélkül lehetséges legyen.

Ráadásul a tévéfelvételeken többször látszik (még a megfigyelési időszakban) egy autó belsejében, közvetlenül az operatőr mellett ülő férfi, akit szándékosan úgy filmezték, hogy csak a sziluettje látsszon, azonban a felvételen felismerhető, hogy drapp színű, műszőrrel szegélyezett kapucnis kabátot visel, nagyon hasonlít ahhoz, mint az egyik – kitakart arcú – civil-ruhás rendőr, aki az igazoltatásban és a ruházat-átvizsgálásban vett részt. A bizonyossággal határos valószínűséggel állítható, hogy a két személy egy és ugyanaz, tehát feltehetően az operatőr ülhetett be a szolgálati gépkocsiba, vagy az érintett rendőr ült be a forgatócsoport autójába, mindenesetre ez erősíti azt a feltevést, hogy a forgatócsoport és az eljáró rendőrök között az együttműködés foka nagyobb volt annál, minthogy a rendőrök véletlenül észrevették a forgatócsoportot valahol, és olyan módon figyelmeztették annak tagjait, ahogy az a jelentésekben szerepel.

Ugyanezt erősíti az is, hogy a forgatócsoportnak lehetővé tették az igazoltatás és a ruházataátvizsgálás, valamint az intézkedések alá vont személyeknél talált tárgyak és az általuk átadott dokumentumok közvetlen közlelésről való filmezését is.

A fent kifejtettek a Testületet arra a következtetésre vezették, hogy elfogadja a jogi képviselő azon feltételezését, amely szerint a tévéstáb csak előzetes rendőri tájékoztatás keretében értesülhetett a tervezett rendőri akcióról. Ez az alábbiak szerint jogsértő.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (Szolgálati Szabályzat) a titoktartási kötelezettség és a személyes adatok védelme alcím alatt, 7. §-ában a következőket rögzíti: „a rendőr nem hozhatja jogosulatlanul másnak a tudomására a szolgálata során tudomására jutott állam- vagy szolgálati titkot, üzleti-, bank-, értékpapír, biztosítási vagy pénztártitkot. A rendőr köteles gondoskodni a szolgálati feladatának ellátása során tudomására jutott személyes adat védelméről, az adatvédelmi szabályok betartásáról.”

A sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (a továbbiakban: Sajtótv.) 4. § (1) bekezdése és 3. § (1) bekezdése együttes értelmezése szerint meg kell tagadni a sajtónak nyújtandó felvilágosítást, ha a sajtószabadság gyakorlása sérti mások személyhez fűződő jogait, illetve ha állami, szolgálati, üzemi (üzleti) vagy magántitkot sért, és a titoktartási kötelezettség alól az arra jogosult szerv vagy személy nem adott felmentést.

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 74/A. §-ának (1) bekezdése szerint „a sajtó részére a nyomozás befejezéséig a nyomozó hatóság külön jogszabályban erre feljogosított tagja, valamint az ügyész; a vádemelésig az ügyész, illetőleg az általa megbízott személy; a bírósági eljárás során a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló törvényben erre feljogosított személy adhat felvilágosítást”

A BM–IM együttes rendelet 4. § (1) bekezdése szerint „a nyomozó hatóság a nyomozásról a nyilvánosság hiteles és pontos tájékoztatása érdekében szükséges adatot és felvilágosítást a sajtó rendelkezésére bocsátja, kivéve, ha a Be. 74/A. §-ának (3) bekezdésében és [a Sajtótv.] 4. §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján a felvilágosítást meg kell tagadni.” A 4. § (2) bekezdése alapján „[a]z olyan intézkedésről, amely ellen jogorvoslatnak van helye, a sajtót csak az intézkedésnek a jogorvoslatra jogosulttal történő közlését követően lehet tájékoztatni. A rendelet 4. § (4) bekezdése szerint továbbá a „nyomozó hatóság – a 6. §-ban meghatározott kivétellel [vagyis körözések esetét leszámítva] – nem adhat olyan tájékoztatást, amelynek során a gyanúsított, a sértett, a tanú, valamint a büntetőeljárásban részt vevő egyéb személy azonosíthatóvá válik.”

A Rendőrség Adatvédelmi Szabályzatáról szóló 54/2007. (OT 31.) ORFK utasítás 69. pontja rögzíti, hogy a nyomozó hatóság – figyelemmel a BM-IM együttes rendelet rendelkezéseire is – nem adhat olyan tájékoztatást, amelynek során a gyanúsított, a sértett, a tanú vagy a büntetőeljárásban résztvevő egyéb személy azonosíthatóvá válik.

A fentebb ismertetett szabályozás egyértelműen rögzíti, hogy folyamatban lévő nyomozás során a rendőri szerv mely tagja adhat a sajtó részére felvilágosítást és milyen tartalommal, megköveteli az eljárás során a személyes adatok védelmét és az adatvédelmi szabályok betartását, tiltja továbbá olyan tájékoztatás nyújtását, amelynek következtében a gyanúsított azonosíthatóvá válik. Mindezek alapján nyilvánvaló, hogy a panaszossal szemben eljáró rendőrök jogszerűen nem tehetek olyan nyilatkozatot a sajtó valamely képviselőjének, amelynek következtében a sérelmezett felvétel elkészítésére lehetőség nyílt.

2) E fenti követelményeket a rendőrség eljárása még abban az esetben is megsértette volna, ha a tévéstáb nem rendőri forrásból értesül az akcióról, mivel az eljáró rendőrök elég közel engedték a forgatócsoport tagjait ahhoz, hogy a rendőrök által ellenőrzött személyazonosságot igazoló okmányok tartalma számukra megismerhető és rögzíthető legyen. Ezáltal az intézkedő rendőrök – a stáb értesítésének körülményeitől és az adatok híradóban való kitakarásától függetlenül – megsértették azt a Szolgálati Szabályzatban foglalt kötelezettségüket, mely szerint a szolgálati feladatuk ellátása során tudomásukra jutott személyes adat védelméről gondoskodniuk kell.

Elvárható lett volna ez alapján az eljáró rendőröktől, hogy a felvétel készítését a személyes adatok védelméhez szükséges mértékben kontrollálják – például olyan módon, hogy nem mutatják a kamera felé az ellenőrzött személyes iratokat. Ennek hiányában azonban a panaszosnak olyan személyes adatai (pl. név, lakcím, stb.) is felhatalmazással nem rendelkező személyek kezelésébe kerültek, amelyek a felvétellel egyébként nem jutottak volna szükségszerűen a stáb tagjainak tudomására.

A Testület a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az eljáró rendőrök a forgatócsoport jelenlétének észlelésekor, illetve azt követően nem tettek eleget jogszabályi kötelezettségeiknek.

A fenti sérelmet azon méltányolható közérdek sem teszi kevésbé jelentőssé, amely a hasonló esetek nyilvánosságra hozatala által kiváltott visszatartó erő érvényesítésében, az igazságszolgáltatás szerveinek működésébe vetett bizalom megerősítésében nyilvánul meg. Ezen célokat ugyanis csak a jog által biztosított keretek között, a személyes adatok tiszteletben tartásával lehet megvalósítani.

Mindezek alapján a Testület megállapította a panaszos emberi méltóságának és személyes adatok védelméhez fűződő jogának jelentős súlyú sérelmét.

VII.

A fentieken túl a panaszos 2009. június 4-ei beadványában kifogásolta, hogy a rendőri szervek nem vizsgálták megfelelően a panaszát, és a határozat meghozatalának elmulasztásával megfosztották jogorvoslati jogától.

A Testület a panaszos álláspontját osztotta abban a tekintetben, hogy az Rtv. 93/B. §-át kifejezetten megjelölő beadványára adott válasz nem felel meg a rendőri intézkedés

elleni panaszok elintézésére irányadó rendelkezéseknek, ezért is döntött úgy, hogy az ügy kivizsgálását saját hatáskörébe vonja.

Az a körülmény, amely megalapozta, hogy a Testület a rendőrségen előterjesztett panaszt átvegye, egyúttal vizsgálendő jogsértésként is megjelenik az ügyben: a panaszos által sérelmezett intézkedések kapcsán az Rtv. és a Ket. szabályainak megfelelő panasz eljárás és vizsgálat nem indult, a BRFK válasza értelemszerűen nem tekinthető elfogadható és jogszerű válasznak a panaszban foglaltakra.

A Testület ugyanakkor ezt a mulasztást is a 11. § (1) bekezdés alapján vizsgálhatja, hiszen a panasz eljárás szabályai nem az Rtv.-nek a Testület hatásköre által lefedett részeiben, hanem a IX. fejezetben találhatók, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy akkor járt volna el az ügyben szolgálati feladattal bíró rendőr a törvényes előírásoknak megfelelően, ha gondoskodik a megfelelő panasz eljárás lefolytatásáról.

Erre a mulasztásra is az a teszt érvényesül tehát, hogy amennyiben van megfelelő és hatékony jogorvoslat, úgy a Testület e jogsértést nem teheti vizsgálat tárgyává. A közigazgatás „hallgatásának” esetére a Ket. 20. § ad iránymutatást. Ennek (1) bekezdése szerint „a hatóság a hatáskörébe tartozó ügyben illetékességi területén köteles eljárni. Ha e köteletségének a rá irányadó ügyintézési határidőn belül nem tesz eleget, a felügyeleti szerv – kérelemre vagy hivatalból – soron kívül, de legkésőbb a tudomásszerzéstől számított öt napon belül kivizsgálja a mulasztás okát.”

A Ket. tehát biztosít jogorvoslatot, amellyel a panaszos élt is (hiszen az országos főkapitányhoz fordult), így a Testületnek a panasz eljárás lefolytatásának elmulasztását vizsgálni az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján sem volt lehetősége, ugyanakkor a Testület leszögezi, hogy a panaszok ilyen kezelése rendkívül aggályos és megszüntetendő gyakorlatot jelent.

VIII.

A Testület a fentiek szerint megállapította, hogy a rendőri intézkedés foganatosítása nyomán sérült a panaszos emberi méltósága és személyes adatok védelméhez fűződő joga, amely sérelem eléri azt a szintet, ami a panasznak az országos rendőrfőkapitányhoz való továbbítását indokoltá teszi.

Budapest, 2009. november 11.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület